

"Musikalsk Juleforsamlingshus" TÅGELUNDKORET

Af: Annette Houborg

Tågelundkoret holder "Musikalsk Juleforsamlingshus" på kunstmuseet.

Det bliver et dejligt genhør, idet koret også optrådte på museet for 2 år siden.

Koret består af 28 medlemmer og har eksisteret siden 1978. Koret ledes af Ebbe Kaad Jakobsen.

Aftenen byder på et varieret udvalg fra korets repertoi-
re, bl.a. Sicut Cervus af Palestrina og "Pater Noster",
et nyere dansk korværk af Michael Bojesen. Selvfølge-
lig synges også både julesange og julesalmer, hvor
publikum kan synges med.

Endvidere vil der være oplæsning og fortælling.

Koret har lige deltaget i en kirkekoncert i Osterstedt
ved Kiel i Tyskland sammen med Kielerkoret. Her op-
førte man Mozarts "Krönungsmesse".

Tågelundkoret har også udgivet en CD,
"Tågelundkoret 2001" med et meget alsidigt indhold.

KUNST

VEJEN BIBLIOTEK

370 736 952 2

omkring TROLDEN

**Nr. 3. 11. Årgang
November 2002**

Indhold

**Musikalsk
Juleforsamlingshus
Af: Annette Houborg**

**Tolkien og
Ringenes Herre
Af: Poul-Erik Hansen**

**Julekalender 2002
Af: Teresa Nielsen**

**Paneldebat om
kvindelige kunstnere
Af: Teresa Nielsen**

**Kunstsamler udstiller
på biblioteket
Af: Poul-Erik Hansen**

**Aktiviteter
TID & STED**

TOLKIEN OG RINGENES HERRE

Af: Poul-Erik Hansen

J.R.R Tolkien er indtil flere gange blevet kåret som det tyvende århundredes største forfatter.

Et er i hvert fald sikkert, "Ringenes herre" er et af den kristne verdens mest læste værker.

Tolkien blev født i 1892 i Sydafrika.

Han mistede tidligt sin far og voksede op i England.

Moderen blev katolik, hvilket familien aldrig anerkendte. Tolkien fulgte moderens tilslutning til katolicismen og levede et spartansk liv. Han ejede hverken bil, radio eller TV. Han engagerede sig ikke politisk, men hans værker fik stor politisk betydning.

Bøgerne blev kultbøger for generationen omkring ungdomsoprøret. Hans første fans var hippierne i Californien, som gik ind for fri kærlighed og hash langt fra Tolkiens katolicisme.

Senere blev Tolkien forbillede for adskillige fantasy-forfattere og læses nu også af computergenerationen. Mere end nogen anden enkeltperson har han haft indflydelse på nutidens fantasy-litteratur.

Fra 1925 fungerede han som professor i old- og middelalderengelsk ved Oxford University, hvor han var en stor kapacitet. Hans forskning fik også afgørende indflydelse på hans romaner.

Hans mest kendte bøger er Hobbitten og Ringenes herre.

Hobbitten udkom i England i 1937 men blev først udgivet i Danmark i 1969. Ringenes herre udkom i England i 1954 - 1955 og i Danmark i 1968 - 1970. Tolkiens favoritbog Silmarillon udkom først i 1978 fem år efter hans død. I Silmarillon forsynes hans verden med en detaljeret historie, geografi, sprogvidenskab og meget mere.

Ringenes herre handler om et rige befolket af alfer, hobbitter og andre overnaturlige væsener i kamp mellem det onde og det gode. I David Days bog Tolkiens Ring skriver David Day, at Tolkiens Ring er en slags litterær detektivhistorie, der søger at udforske J.R.R. Tolkiens fantasi for at finde inspirationskilderne til Tolkiens store fantasyroman Ringenes Herre. I Tolkiens univers finder David Day forbindelser til fortællinger, der går mere end fem tusind år tilbage.

Det er en urgammel fortælletradition, der er taget op.

Tolkiens ambition var at skabe en fuldt færdig mytologi til det engelske folk:

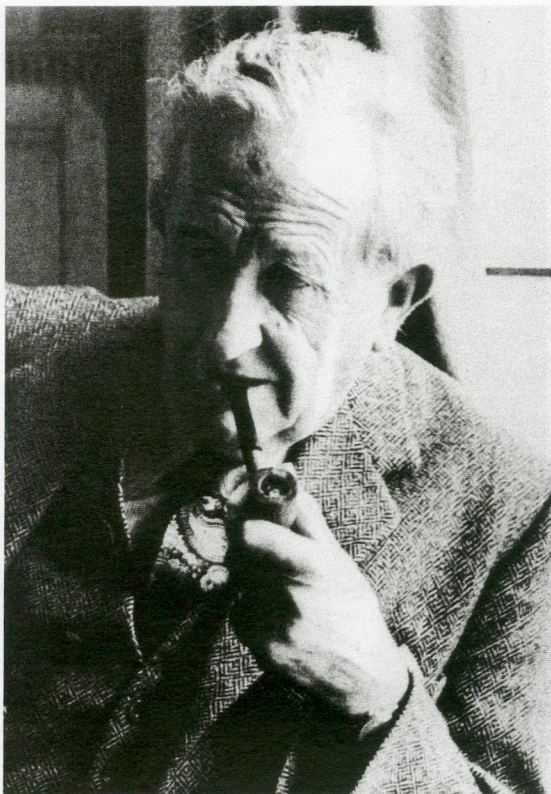

"Jeg havde en ide om at skabe en mere eller mindre sammenhængende legende, som skulle begynde med verdens skabelse— storladen, men også rummelig nok til at indeholde et romantisk eventyr. En legende, som jeg kunne dedicere til England, til mit fædreland".

Tolkiens selvopfundne mytologi er i folkelig forstand blevet lig Englands, mener David Day.

Den danske forfatter og musiker Peter Kjærulff skriver, at det dybt fascinerende ved J.R.R. Tolkiens mægtige romancyklus Ringenes Herre opstår af en kombination af to elementer: Det af Tolkien udtænkte historisk/mytiske bagland i romanens egenverden (kultur, navne, slægter, sprog m.v.) samt fortællingens slående slægtskab med drømmesprogets symbolunivers.

Peter Kjærulff spørger, hvorfor der er nogen, der danner kult omkring Ringenes herre og ikke kan komme ud af dens univers. De klæder sig i hobbitkostumer og døber deres børn Gandalf og Galadrie!

J.R.R. Tolkien

Der kan i Ringenes Herre kædes forbindelser til Wagners Nibelungens Ring. Ringenes Herre er et dybdepsykologisk værk, som dog blev lavet af Tolkien for sjov for børn.

Allerede inden den første film efter Ringenes herre havde haft præmiere, havde flere billedkunstnere og musikere ladet sig inspirere af Tolkien. Således har The Tolkien Ensemble netop indspillet den tredje CD. Ensemblet blev dannet i 1995 med det formål at skabe verdens første, komplette musikalske fortolkning af Tolkiens værk, der måske kan ende med en Tolkien musical.

Da den første film havde præmiere i København, lå folk i kø for at sikre sig billetter til premieren, der blev overværet af dronningen, der også har lavet illustrationer til Tolkien.

Nu ventes der spændt på fortsættelsen og dens udlægning af Tolkiens univers.

JULEKALENDER 2002

Niels Hansen Jacobsen i det lille format

Af: Teresa Nielsen

For ottende år i træk etableres til december en mægtig julekalender på Vejen Kunstmuseum.

De foregående år har kasserne været fyldt med værker af nulevende billedhuggere, der hver på sin vis har kastet lys på de skulpturer af Niels Hansen Jacobsen (1861-1941), der er museets kerne.

I år bliver det hele noget anderledes. Blikket rettes indad, og museets hovedperson kommer til stå i centrum. Det giver de besøgende mulighed for at blive endnu mere fortrolige med Hansen Jacobsen, end man ellers bliver ved grundige studier af skulpturerne på Museumspladsen, i Skulptursalen og i den keramiske studiesamling.

Fysisk får kalenderen en ganske særlig form, idet den bliver til i den ottekantede Skibelundsals, hvor Trolldhøjen hidtil har stået.

Ved at præsentere billedhuggerens mindre værker, bliver der sat fokus på keramikken og forarbejderne - blandt andet nogle af de værker, der til daglig står tæt sammen i den keramiske studiesamling, eller endog på magasin. I kalenderkasserne får de luft, træder frem og kan fortælle deres historie.

Samtidig giver arbejdet med kalenderen god lejlighed til at få taget hånd om en skiltning til den omfattende samling af Hansen Jacobsens keramiske arbejder - og indleder dermed også forberedelserne til en publikation om emnet. Udstillingen vil blive suppleret med en del lån fra private hjem.

Efter Hansen Jacobsens eget ønske brændtes ved hans død alle hans private papirer. Lykkeligvis gik billedstoffet ikke til. I dag råder museet over en stor samling af billedhuggerens glaspladenegativer og dertil en mængde fotoalbum, som familien og byens lokalhistoriske arkiv har taget vare på. Indtil julekalenderkassernes låger bliver åbnet, vil de være billedrammer, hvor et udvalg af de spændende gamle fotografier vil kunne ses i stort format.

Efterfølgende vil de i publikumsrummet blive brugt som brikker i en billedbiografi om billedhuggeren. Med de flotte gamle fotos vil der altså være mere end nok at se på og tale om allerede den 1. December, hvor den første kasse åbnes.

I Skulptursalen på Vejen Kunstmuseum står Hansen Jacobsens skulpturer lige så tæt, som han i sin tid opstillede dem. De pausedannende grønne planter var et element han førte med sig hjem fra Salonen i Paris.

Under efteråret 1911 var Hansen Jacobsen i Paris. Han var med til at se på de mange nye skulpturer, som var kommet til verden. Han var med til at se på de mange nye skulpturer, som var kommet til verden. Han var med til at se på de mange nye skulpturer, som var kommet til verden.

Paneldebat om kvindelige kunstnere

Af: Teresa Nielsen

Denne debateftermiddag er sat på programmet ud fra et ønske om at blive klogere på de kvindelige kunstners forhold, særligt i museets specialeperiode, der er tiden omkring 1900.

Siden Ursula Munch-Petersen og Anna E. Munch udstillingerne i 1997 har Vejen Kunstmuseum løbende vist værker af en lang række kvindelige kunstnere - ikke fordi de var kvinder, men fordi deres værker har været relevante på museet. Et forløb går fra foråret 2000 med Legatudstillingen af Ursula Reuter Christiansens værker over efterårets Henriette Hahn-Brinckmann præsentation, henover årsskiftet 2000-2001 vises værker af Pippi-tegneren Ingrid Vang Nymann, julekalenderen 2000 blev etableret af de tre kvindelige kunstnere Lone Høyer Hansen, Eva Koch og Lisa Rosenmeier, Legatudstillingen 2001 stod Gutte Eriksen for og julekalenderen 2001 var værker af Sigrid Lütken. Undervejs er meget blevet sagt om kvindelige kunstnere - på det seneste har de også været det centrale emne i Kunstforeningens udstilling om nordiske kvindelige kunstnere i tiden 1880-1900 - et på af "vores" kunne fint have været med.

Anna E. Munch og Henriette Hahn-Brinckmann

Enkelte oplæg til at beskæftige sig med kvindelige kunstnere lå allerede i den samling, der tilhørte Hansen Jacobsen (1861-1941) - eksempelvis venskaberne med Anna E. Munch (1876-1960) og Henriette Hahn-Brinckmann (1862-1934). Den førstnævnte var i samlingen repræsenteret med maleriet af de to koner på vej hjem fra gudstjeneste i Hjortdal Kirke. Kontakt til eksekutoren i hendes bo, den tidligere forbrugerombudsmand Niels Ehrenreich, førte til en guldgrube af materiale - malerier, skitser, breve og søstrens fotografier. Resultatet blev en omfattende udstilling og et katalog, der gennem det arkivalske materiale tegnede et billede af en kvindelig kunstners liv i tiden op til 1900. Et varigt resultat blev, gennem Gertrud og Niels Ehrenreichs gaver og efterfølgende erhvervelser og donationer, en kraftig udvidelse af museets Anna E. Munch samling. Af Henriette Hahn-Brinckmann ejede Hansen Jacobsen dels et oliemalet portræt af hustruen, dels træsnitsportræt af ham selv, som kunstnerinden skitserede i Paris under Verdensudstillingen 1900, og dertil yderligere tre træsnit. De var efter hans død gået videre til hans efterkommere, men vendte i forbindelse med udstillingen tilbage til museet. Takket være kontakt til den tyske kunsthistoriker Regina Pritzl kastede udstillingskataloget lys over denne stort set glemte danske kunstnerinde, hvis virke kom til at ligge i Hamborgområdet, hvor hun siden blev gift med grundlæggeren af Museum für Kunst und Gewerbe, Justus Brinckmann. Han spillede en væsentlig rolle i den udenlandske formidling af Hansen Jacobsens værker, særligt keramikken.

*Under ophold i Paris 1894 udførte Henriette Hahn-Brinckmann portrættet af Hansen Jacobsens første hustru, Anna Gabrielle, født Rohde.
Maleriet hænger til hverdag i Mindestuerne på museet.*

Mit Løb Gydevik

Liden Stet. 240 x 200 cm - Foto Flemming Brügge

Anna E. Munck var en nær ven af Hansen Jacobsen og hans hustru. Maleriet af de to koner på vej hjem fra Hjortdal kirke har muligvis været en gave til billedhuggeren.

At være kvindelig kunstner omkring 1900

Groft sagt var der i perioden tre typer kvindelige kunstnere: 1) De der kom af velstillede hjem, og ikke behøvede at leve af deres kunst. 2) De kunstnere, der giftede sig med en mere eller mindre forstående kollega - eksempelvis Anna Ancher, Edith Willumsen eller Marie Krøyer. 3) Og slutteligt dem, der kæmpede sig frem på trods af alt ... og her er så ikke nævnt de, der gik til undervejs.

Mange af de kvindelige kunstnere valgte - frem for ægteskabet, hvor de højst sandsynligt måtte lægge kunsten på hylden - at leve alene eller sammen med en kollega. Påfaldende er det så usynlige deres værker hurtigt blev. En medvirkende årsag kan være, at de folk, der skulle vurdere og eventuelt erhverve deres værker var mænd. En markant oplevelse af forskelsbehandlingen dukkede for nogle år siden op under en studietur til Museum für Kunst und Gewerbe. De har et portræt af Niels Hansen Jacobsen. Det var inventariseret som billedhuggerens selvportræt, og dog bærer det på bagsiden tydeligt også hans hustru, Anna Gabrieles signatur. Den nærliggende forklaring kunne være, at hun, der var uddannet kunstnerinde, har modelleret værket, og han derefter har stået for glasur og brænding. Mærkeligt er det i alt fald, at Brinckmann, der har kendt ægteparret godt, fuldstændigt fortiede hendes navn. Helt umuligt har det været for ham, når det drejede sig om hans egen hustrus værker. Han, der på museet stillede det japanske træsnits redskaber til rådighed for kunstneren, kunne jo ikke tillade sig at indlemme hustruens værker i samlingen - det kom de dog til efter hans død!

Søndagens paneldebat vil indledningsvis forme sig som tre formodentlig meget forskellige indlæg fra de inviterede foredragsholdere, derefter kan diskussionen udspinde sig med indput fra salen og ping-pong mellem et tre oplægsholdere. Og så skulle vi gerne blive meget klogere på kvindelige kunstners forhold.

»Kunstsamler« udstiller på biblioteket

Af Poul-Erik Hansen

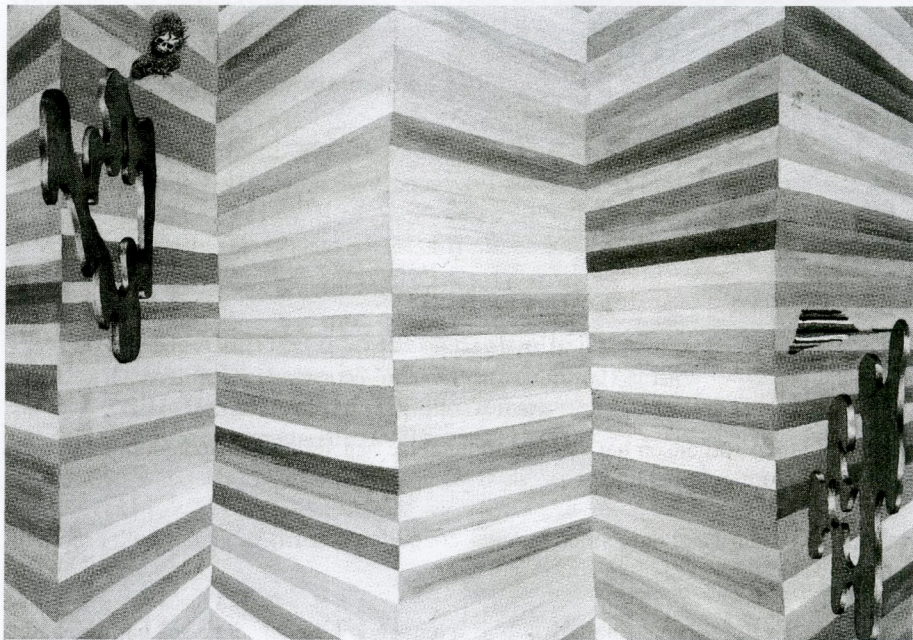
Et af kunstforeningens medlemmer Kell Nielsen, udstiller fra 11. november til 16. december et udvalg af sin store samling på Vejen Bibliotek.

På udstillingen vil blive vist værker af maleren Nils Erik Gjerdevik og Preben Jørgensen.

Den 40-årige Nils Erik Gjerdevik er født i Norge men bor og arbejder i dag i København og har i en årrække haft atelier i Berlin sammen med kunstneren Frans Jacobi. Han er blandt andet repræsenteret på Kobberstiksamlingen, Århus Kunstmuseum, Horsens Kunstmuseum, Vejle Kunstmuseum, Kunstindustrimuseet, Kunstmuseet Trapholt og på Esbjerg Kunstmuseum.

På udstillingen i Vejen vil blive vist et udvalg af Gjerdeviks malerier samt et eksempel på hans arbejder i keramik. I malerierne kan man både finde døden og muntre indslag. Gjerdevik vælger ofte lyse og klare farver.

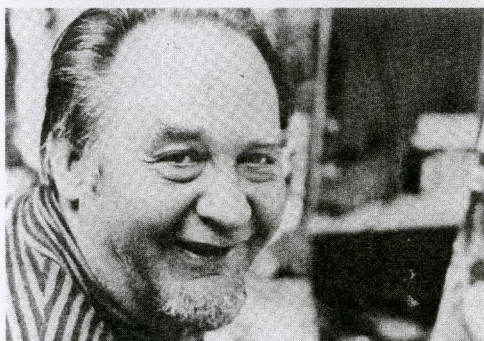
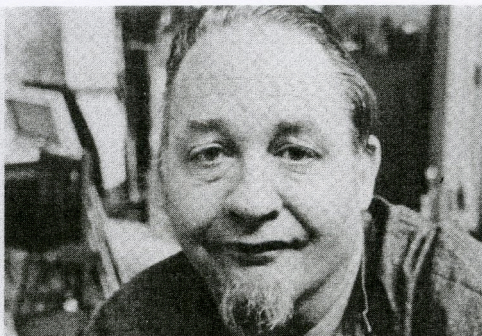
Nils Erik Gjerdevik er uddannet på kunstakademiet i Prag.

Nils Erik Gjerdevik

Uden titel. 240 x 200 cm - Foto Flemming Brusgaard

PREBEN JØRGENSENS
MANGE FØLSOMME
ANSIGTSUDTRYK ...

Maleren Preben Jørgensen har syv års uddannelse bag sig på Kunstakademiet, hvorfra han fik den store guldmedalje.

Hans motiver kan være dame med barnevogn, balletdanserinde, gøglere eller modelbilleder. Fra han var barn, har han været spastiker.

Han har som stor kolorist skabt adskillige spændende billeder, der også har indebåret salg til blandt andet Statens Kunstfond, Statens Museum for Kunst og flere provinsmuseer.

AKTIVITETER - TID & STED

◆ **Søndag den 17. november kl. 14.00 på Vejen Kunstmuseum**

Danske kvindelige kunstnere - en paneldebat med kunsthistorikeren Claudine Steensgaard, kunstsribenten Tom Jørgensen og kunstneren Annette Holdensen

Entre kr. 35,00

Arrangør: Vejen Kunstmuseum og Dansk Kvindesamfund i samarbejde med Folkeuniversitetet.

◆ **Onsdag den 20. november kl. 19.00 på Vejen Kunstmuseum**

Ringenes Herre og Tolkien ved forfatter og musiker Peter Kjærulff

Entre kr. 35,00

Arrangør: Kunstforeningen for Vejen og Omegn, Vejen Kunstmuseum, Vejen Bibliotek og Vejen Kino i samarbejde med Folkeuniversitetet.

◆ **Torsdag den 28. november kl. 19.30 på Vejen Kunstmuseum**

Julearrangement med Tågelundkoret

Arrangør: Kunstforeningen for Vejen og Omegn.

◆ **Udflugt: 4 dages busrejse til Stockholm fra 29. maj til 1. juni 2003**

Se omtale i sidste nummer af Kunst omkring Trolden.

Der er få ledige pladser.

Tilmelding og nærmere oplysninger ved Frode Bertelsen tlf. 75 36 21 92, bedst mellem 15.30 og 18.00.

◆ **Udstillinger på Vejen Kunstmuseum**

- Indtil 16. marts 2003 vises

Jean Rene Gauguin. Skulpturer af træ, bronze, keramik samt grafiske arbejder.

Omvisninger søndagene 24. november 2002 kl. 15.00 og 23. Februar 2003 kl. 15.00

- Søndag den 1. december til søndag den 16. februar 2003

Den 8. Julekalender på Vejen Kunstmuseum. I år med Niels Hansen Jacobsen i det lille format.

Omvisning søndag den 9. februar kl. 15.00.

Nils Erik Gjerdevik
R.I.P.
54 x 37 x 38 cm,
1994

**VEJEN
KUNSTMUSEUM**

Østergade 4 6600 Vejen

Tlf. 75 36 04 82

Fax 75 36 04 81

E-mail

museum@vejenkommune.dk

Museets åbningstider:

Tirsdag-Fredag kl. 10.00 - 16.00

Lørdag-Søndag kl. 11.00 - 17.00

Mandag Lukket - Fri entré

Redaktion:

Poul-Erik Hansen (ansvarshavende)

Badstuegade 6, 6100 Haderslev.

Tlf. 21 26 57 80

Poul Verner Nielsen, Gunnarsvej 7,
6600 Vejen.

Tlf. 75 36 28 70.

Annette Houborg, Morbærvej 91, 6600
Vejen.

Tlf. 75 36 39 02

Bladets red. modtager gerne stof fra
foreningens medlemmer.

